

PLAN INTEGRITETA OPŠTINE PRIŠTINA 2014 – 2016

POTVRDA PRIZNANJA ZA

Radnu grupu Opštine Priština:

- Špend Ahmeti, predsednik opštine
- Dardan Sejdiu, zamenik predsednika opštine
- Muhedin Nušić, direktor administracije
- Visar Beriša, direktor Odeljenja za finansije
- Ljiburn Aljiu, direktor Odeljenja za urbanističko planiranje
- Dželjalj Svecla, direktor Odeljenja za inspekciju
- Fitore Pacoli, načelnica Kabineta predsednika opštine
- Nora Keljmendi, direktorica Odeljenja za katastar
- Arđan Gašić, direktor Odeljenja za javne usluge

Kojoj su pomagli:

Kosovska agencija za borbu protiv korupcije

- Bljerim Keljmendi, direktor Odeljenja za istragu
- Afrim Ataši, direktor Odeljenja za sprečavanje korupcije

Projektni tim UNDP-a za pomoć u borbi protiv korupcije (SAEK - *Support to Anti Corruption Efforts in Kosovo*)

- Šćipe Z. Neziri, projektni menadžer
- Milena Minkova, tehnički savetnik
- Petrit Skenderi, savetnik za borbu protiv korupcije

Plan integriteta Opštine Priština (2014) ne bi bio pripremljen i objavljen bez svesrdne pomoći Švajcarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) na Kosovu.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Swiss Cooperation Office Kosovo

Empowered lives.
Resilient nations.

Izjava o ograničenju odgovornosti: Sadržaj ovog dokumenta ne predstavlja neminovno stanovišta *UNDP*-a i *SDC*-a. Pisanje i analiza ovog izveštaja rezultat su zajedničkog rada Opštine Priština, Kosovske agencije za borbu protiv korupcije i *UNDP*-ovog *SAEK* Projektnog tima.

SADRŽAJ

Izjava o integritetu.....	6
Plan integriteta	8
Strateški ciljevi, pravci delovanja i mere	11
Strateški cilj 1.....	12
Strateški cilj 2.....	17
Strateški cilj 3.....	25
Strateški cilj 4.....	28
Akcioni plan	31

IZJAVA O INTEGRITETU

Mi, u Opštini Priština, shvatamo integritet kao suštinsku dimenziju lokalne uprave koju bi građani Prištine žeeli da imaju i joj veruju – demokratska, otvorena, transparentna, efektna i efikasna. Trenutno, kroz svoju politiku i mere, Opština ulaže velike napore da poveća efikasnost, pokrivenost i kvalitet javnih usluga i da time, vidno i značajno poboljša uslove za život i poslovanje lokalne zajednice.

Mi shvatamo razmere i složenost pitanja korupcije i integriteta sa kojima se mi kao opština suočavamo. Zbog jako velikog područja pružanja usluga i obračuna opštinskih rashoda za relativno visok nivo BDP, postoji velika mogućnost za neopravdano ostvarivanje monopolija koju treba da regulišemo odgovoran, pouzdan i efikasan način. Pored toga, opštinska uprava obuhvata tesnije vezivanje pružanja usluga za lokalne potrebe, čime se lokalnim funkcionerima omogućava da u većoj meri postupaju prema slobodnoj proceni. Ovo zahteva strožije praćenje i kontrolu. Treće, mi kao lokalna uprava, za razliku od ministarstava centralne uprave, više smo i direktnije odgovorni svojim biračima – jer opštinsko rukovodstvo biraju direktno njegove komisije i članovi društvene zajednice. Svaki od ova tri faktora – odnosno mogućnost za ostvarivanje monopolija, postupanje javnih funkcionera prema ličnoj slobodnoj proceni i lokalna politička odgovornost - ima uticaja na lokalnu korupciju.

Mi takođe dobro znamo koja su naša ovlašćenja u borbi protiv korupcije na lokalnom nivou. Od Opštine Priština, koja ima osnovnu obavezu da obezbedi dostupnost, kvalitet, pravičnost i efektност javnih usluga, koje se pružaju na lokalnom nivou, građani i preduzeća očekuju da na efektan način dejstvuje kao stub borbe protiv korupcije i kao stvarni pokretač u reformama integriteta. Smanjenje mogućnosti za korupciju i povećanje efektnosti javnih rashoda nesumnjivo će dovesti do poboljšanja usluga, povećanja transparentnosti i odgovornosti, većeg učešća zainteresovanih strana u životu i budućnosti društvene zajednice i, najverovatnije, do većeg poverenja.

Imajući u vidu gorenavedeni, Opština je odlučna da neprekidno održava stabilnu "nultu tolerantnost" prema korupciji kada se ista otkrije i da osigura da se korupcija, prevara, loša uprava ili bilo kakve druge povrede integriteta slične prirode ne tolerišu. Sva potencijalna kršenja biće istražena, kada je to potrebno, i biće pokrenute radnje protiv onih za koje se utvrdi da su odgovorni. Ovo može uključivati kasnije podizanje krivičnih optužnica, pokretanje parničnih i upravnih postupaka i potraživanje naknade štete kada je izvodljivo.

Naše celokupno osoblje ima obavezu da sve slučajeve prevare i korupcije ili bilo kakve druge povrede integriteta slične prirode prijavi višem rukovodstvu. Alternativno, takve prijave mogu se izvršiti davanjem informacija putem propisanog mehanizma upozoravanja na nepravilnosti. One će biti obrađivane uz najstrožiju poverljivost i neće biti predočene ili razmatrane sa drugim stranama osim strana zaduženih da ispitaju takve prijave. Kako bi se dobile informacije putem raznih kanala građanskog nadzora, da bi postale osnov za preuzimanje rizika koje počiva na pouzdanim informacijama, mi pružamo podršku za

stalno otvorenu telefonsku liniju za borbu protiv korupcije kao funkcionalni mehanizam prijavljivanja.

Međutim, naša najveća ambicija je da sprovedemo odgovornu, proaktivnu, dobro ciljanu i na riziku zasnovanu preventivnu politiku, kako bismo se postarali da efektno na minimum svedemo mogućnosti za korupciju i da takođe maksimalno podstaknemo naše osoblje da ne pravi prestupe. U tu svrhu, mi kao Opština smo strukturirano nastojali da elaboriramo ovaj Plan integriteta. Njime se kodifikuju ciljevi, pravci delovanja i mere koje treba preduzeti radi daljeg unapređivanja njegove preventivne politike i praksi borbe protiv korupcije i jačanja njegove organizacione rezistentnosti na korupciju. Mi ovaj plan vidimo kao operativni osnov funkcionalnog sistema upravljanja integritetom u Opštini Priština, koji bismo želeli da ostvarimo, održimo i nadalje unapredimo. Verujemo u njegov preventivni potencijal i u činjenicu da on, svojim merama, povećava šansu za uspeh i smanjuje kako mogućnost neuspeha tako i stepen neizvesnosti koji se odnosi na ostvarivanje ciljeva Opštine.

Prema tome, ovaj plan se smatra jednim važnim delom celokupnog organizacionog procesa planiranja razvoja, povezanim sa strateškim planom institucionalnog razvoja i kojem dodaje aspekt upravljanja rizikom integriteta. Šire posmatrano, on pridonosi efektnom sprovođenju Akcionog plana za borbu protiv korupcije na Kosovu za period 2012. – 2016. god., u njegovom delu koji se odnosi na lokalnu upravu. Smatramo da time što smo preteče u planiranju integriteta možemo pokazati dobar primer, ponašati se kao lider, razmeniti sva stečena iskustva, dodatno preneti korisna znanja drugim opštinama i time svrshishodno uticati na borbu protiv korupcije i plan integriteta u sektoru lokalne uprave na Kosovu u celini.

Shvatamo da upravljanje rizikom integriteta, da bi bilo uspešno, ne bi trebalo da bude jednokratan posao, već pre kontinuirani proces kojim se potpomažu razvoj i sprovođenje našeg Plana integriteta. Prema tome, posvećeni smo ne samo tome da sprovedemo planirane mere, već i da pokušamo da uspešno integriršemo upravljanje rizikom integriteta u kulturu Opštine Priština na održiv način. Ovo će obuhvati mandat, vodstvo i posvećenost počev od vrha, ali će takođe uključivati svakog zaposlenog koji će morati da radi kao lice koje upravlja rizikom u okviru svog delokруга nadležnosti i stručnosti. Svi smo mi na kraju odgovorni za efektnu prevenciju, blagovremeno otkrivanje i istragu korupcije, prevare ili bilo kakve druge povrede integriteta u Opštini Priština.

Ovom prilikom iskazujem svoju punu podršku i snažnu posvećenost svim nastojanjima da se ojača i kontinuirano razvija i poboljšava sistem upravljanja integritetom u Opštini Priština.

Špend Ahmeti
predsednik Opštine Priština

31. jul 2014. god.

PLAN INTEGRITETA

Plan integriteta je *strateški dokument*, koji se smatra važnim preventivnim instrumentom za jačanje institucionalnog integriteta. On se u Opštini Priština shvata kao striktno poštovanje moralnih vrednosti, profesionalnih standard i važećih normativnih pravila. Plan je *operativni dokument*, kojim se predviđaju *na riziku zasnovane mere za ostvarivanje ciljeva integriteta Opštine*.

Od Plana se očekuje da svrshishodno doprine sledećem:

- Povećanju verovatnoće da Opština ostvari svoje utvrđene organizacione ciljeve stavljući u prvi plan proaktivno, a ne reaktivno upravljanje rizikom integriteta. Ovo će poboljšati organizacionu rezistentnost na korupciju i smanjiti/isključiti mogućnosti za korupciju;
- Zadržavanju težišta na prioritetima, na osnovu identifikovanja i procene rizika pomoću pouzdano dobijenih informacija, što će pomoći Opštini da efektno opredeli raspoložive resurse za borbu protiv korupcije ka načinu njihovog korišćenja koji se smatra najboljim;
- Povećanju operativne kontrole povreda integriteta, što će povećati efektivnost, efikasnost i transparentnost svih procesa, uključujući pružanje usluga;
- Očuvanju funkcionalnog sistema radi postizanja usklađenosti sa relevantnim zakonskim i proceduralnim uslovima i standardima;
- Obezbeđivanju povoljnog internog ambijenta za borbu protiv korupcije putem ciljne obuke i podizanja svesti; kao i podsticanjem svog osoblja na združeno delovanje u procesu izrade, sprovođenja i praćenja planova integriteta;
- Daljem povećanju poverenja spoljnjih i unutrašnjih zainteresovanih strana u posvećenost integritetu koju pokazuje Opština.

Naposletku, smatramo da će sprovođenjem ovog plana Opština Priština biti u boljem položaju da obezbedi efektno, efikasno, transparentno i etično ostvarivanje svojih planiranih rezultata, uključujući poboljšane javne usluge i povećano zadovoljstvo zainteresovanih strana. Mi ovaj plan vidimo kao početak dugog putovanja i za cilj imamo *funkcionalan sistem upravljanja integritetom (u daljem tekstu SUI)*. Sistem je taj, a ne njegovi izolovani elementi, koji se smatra ključnim za smanjenje neizmirenih ekonomskih i ljudskih troškova povreda integriteta, sprovođenje stalnih organizacionih poboljšanja, unapređivanje reputacije i kredibiliteta.

Nadovezujući se na Akcioni plan i strategiju za borbu protiv korupcije na Kosovu, ovaj Plan integriteta sprovodiće se u periodu od 2014. – 2016. god., zajedno sa narednim ciklusom strateškog planiranja za borbu protiv korupcije.

Plan počiva na rezultatima *sveobuhvatnog procesa planiranja integriteta i procene rizika* sprovedenog u Opštini Priština u periodu april – jun, 2014. god. Proces je uključivao *identifikovanje organizacionih podložnosti povredama integriteta i njihovu procenu* putem analiziranja (1) štete u materijalnom i nematerijalnom smislu, koju predmetne potencijalne povrede uzrokuju, i (2) verovatnoće da do takvih dešavanja može doći, posmatrano kroz postojeću organizacionu rezistentnost potkrepljenu u relevantnim propisima,

procedurama, kodeksima, praksi postupanja i angažovanosti osoblja. Da bi se navedeno postiglo, Opština je preduzela sledeće radnje:

- izvršila je ocenu relavantnog strateškog, regulacionog i operativnog okvira, odnosno plana institucionalnog razvoja, strategije lokalne uprave, itd.;
- analizirala je podatke o ostvarivanju, praćenju i sprovođenju integriteta;
- analizirala je zadovoljstvo klijenata i njihovu percepciju korupcije u anketama o sektoru lokalne uprave, uključujući ankete/izveštaje međunarodnih organizacija;
- pripremila je referentnu organizacionu anketu – samoocenjivanje radi obezbeđivanja uvida i korisnog inputa u pogledu ocene sistema upravljanja integritetom u Opštini, analizirala rezultate, sagledala područja rizika i identifikovala područja poboljšanja (pripremljeno samoocenjivanje organizacionog okvira integriteta);
- koristila je radionice za predlaganje kreativnih ideja (*brainstorming*), strukturirane razgovore sa ključnim kadrovima i tehnike kanala konsultacije osoblja radi utvrđivanja i procene rizika integriteta i sastavljanja popisa preventivnih mera (pripremljen Registar rizika integriteta);
- koristila je dokumente/priručnike *UNDP*-a koji se odnose na razvoj integriteta, Sažeti pregled najboljih praksi u pogledu integriteta, *TI* priručnike, standarde upravljanja rizikom ISO 31000 i *FERMA - Federation of European Risk Management Associations* (Savez evropskih udruženja za upravljanje rizikom), Specifikaciju *BS 10500* za sistem upravljanja borbom protiv mita; Australijski/novozelandski standard za borbu protiv korupcije – *AS 8001-2008*; - Smernice ISO 26000 o društvenoj odgovornosti; Poslovna načela za borbu protiv mita organizacije *Transparency International*; ISO 9001 zahteve za sistem upravljanja kvalitetom i ISO 27001 upravljanje bezbednošću informacija, kao referencu za podršku predloženim merama.

Sada, nakon što smo prošli kroz proces identifikovanja, procene i planiranja rizika integriteta, smatramo da je proces bio taj, a ne konkretnе mere koje su razrađene, koji je najviše značio nama i našoj organizaciji. Planiranje integriteta doprinelo je organizacionom učenju i obezbedilo platformu za razmatranje rizika i donošenje na pouzdanim informacijama zasnovanih odluka u vezi sa tim kako optimizovati postojeću kontrolu. Svo osoblje koje je uzelo učešća steklo je znanja i sposobnosti i podstaknuta je pozitivna kultura osjetljiva na rizik.

U svetu gorenavedenog, smatramo da Plan integriteta nije statičan, već živi dokument, koji će biti ocenjivan i ažuriran prema potrebi.

Poseban budžet za sprovođenje ovog Plana integriteta biće rezervisan prema Akcionom planu koji je pripremljen i koji ima aneks (Aneks 1).

Njegovo sprovođenje pratiće se u planiranoj formi, periodično će se razmatrati i ažurirati u skladu sa relevantnim normativnim, institucionalnim, proceduralnim i kadrovskim trendovima u okviru promenljivog organizacionog spoljnog i unutrašnjeg ambijenta. *Kontinuirano praćenje sprovođenja* važno je da bi se osiguralo da kontrola rizika integriteta

i mere postupanja budu efektne kako po formi tako i po funkcionisanju; da procedure budu razumljive i da se poštuje plan sprovodenja. Uz to, praćenjem bi takođe trebalo utvrditi da li su usvojene mere za regulisanje rizika produkvale planirane efekte; detektovati promene u eksternom i internom kontekstu, uključujući promene samog rizika, koje mogu zahtevati revidiranje regulisanja rizika i prioriteta; identifikovati kakve se pouke mogu izvući za buduće planiranje.

Nadležnosti za redovno praćenje Plana dodeljuju se_____.

Redovno izveštavanje će osigurati da sprovođenje Plana bude u skladu sa rasporedom i da se ostvaruju planirani rezultati. _____ će biti zadužen da periodično izveštava predsednika Opštine Priština o napredovanju sprovodenja. Minimalna učestalost izveštavanja je u okviru perioda od šest meseci. Izveštavanje omogućava predsedniku opštine da na vreme preduzima odgovarajuće korektivne/preventivne mere u slučaju kada u sprovodenju određenih mera dođe do poteškoća/kašnjenja.

Plan integriteta konkretno čine:

- **Izjava o integritetu** – njom se ponovo posvećenost integritetu Opštine Priština.
- Plan integriteta – njime se objašnjava pozadina, delokrug, svrha, ciljevi i metodologija koja se koristi za izradu Plana integriteta. Izlažu se ključni aspekti relevantnih procedura sprovodenja, praćenja i izveštavanja.
- **Strateški ciljevi, pravci delovanja i mere** – njima se navode ključni strateški ciljevi i sumiraju se područja delovanja koja imaju za cilj da ojačaju odbranu integriteta u Opštini Priština na osnovu procenjenih rizika integriteta, izvučenih pouka i relevantnih dobrih praksi. U Planu se daje kratko obrazloženje/argumentacija planiranih područja delovanja, koji su dodatno potpomognuti ciljanim merama za odvijanje sprovodenja.
- **Akcioni plan** – njime se detaljno navode sve mere koje će biti preuzete radi ostvarivanja utvrđenih ciljeva, kao i relevantni vremenski okvir i organizacione nadležnosti za sprovodenje. Pokazatelji uspeha za svaku meru su definisani i potkrepljeni neophodnim resursnim/finansijskim brojkama.

STRATEŠKI CILJEVI, PRAVCI DELOVANJA I MERE

Trenutni napredak u Opštini Priština, kao i posvećenost najvišeg rukovodstva i angažovanost osoblja, obezbeđuje zdravu osnovu za unapređivanje upravljanja integritetom u narednim godinama. Kako napreduje, Opština će pojačati mere za poboljšanje integriteta i sprečavanje korupcije fokusiranjem na sledeće četiri ključne oblasti:

- Povećanu efikasnost, efektivnost i transparentnost celokupnog opštinskog sistema upravljanja kroz integrisanje upravljanja rizikom integriteta kao ključnog elementa nadležnosti upravljanja radi upravljanja integritetom i rizicima korupcije;
- Povećanu efektivnost, efikasnost, kvalitet i transparentnost rada Opštine kroz optimizovanu kontrolu integriteta na operativnom nivou;
- Poboljšan okvir ljudskih resursa radi vođenja i potpomaganja reformi integriteta, upravljanja sistemom integriteta i sprovođenja ciljeva/mera integriteta kroz značajno poboljšanje aspekata integriteta funkcije upravljanja ljudskim resursima i razvoja ljudskih resursa;
- Omogućavanje spoljnoj sredini da promoviše modernizaciju i održava kolektivnu posvećenost integritetu kroz bolju koordinaciju sa zainteresovanim stranama, poboljšan kvalitet zbivanja na planu informisanosti i komunikacije, povećanu transparentnost i angažovanje građana i širenje dobre prakse.

Ono što sledi treba da prezentuje i objasni gore navedene strateške ciljeve i da ove ciljeve pretoči u konkretnu politiku i pravce delovanja u upravljanju i mere koje potpomažu njihovo ostvarivanje.

STRATEŠKI CILJ 1:

Povećana efikasnost, efektivnost i transparentnost celokupnog opštinskog sistema upravljanja kroz integrisanje upravljanja rizikom integriteta kao ključnog elementa nadležnosti upravljanja radi upravljanja integritetom i rizicima korupcije.

Pravci delovanja i odgovarajuće mere

- 1.1. Pretvoriti planiranje integriteta u održivu i resursima dobro potkrepljenu praksi sa ciljem iznalaženja najboljeg iskorišćenja raspoloživih resursa za borbu protiv korupcije na osnovu sistematske i na pouzdanim informacijama zasnovane procene rizika.**

Obrazloženje: Opština Priština trenutno je u struktturnom procesu planiranja integriteta. Izazovi, međutim, predstoje. Da bi osigurala održivost, Opština će nadalje stalno nastojati da ojača unutrašnje kapacitete za planiranje integriteta i upravljanje istim; obezbediće redovno praćenje i izveštavanje u pogledu sprovođenja, kao i vršenje periodične ocene. Planiranje integriteta će postati adekvatno potkrepljeno resursima; i deo rutinske prakse upravljanja. Njegova dodata vrednost biće u potpunosti internalizovana od strane celokupnog osoblja.

Mere:

- 1.1.1. *Obavestiti svo osoblje o postojećem Planu integriteta*, uključujući određivanje nadležnosti i rokova za njegovo sprovođenje.
- 1.1.2. *Ojačati kapacitete celokupnog osoblja* kako bi ono razumelo pitanja integriteta i sprovelo mere integriteta kroz *postupnu faznu, ciljanu daljnju obuku o integritetu i podizanju stepena informisanosti*. Težište na višem i srednjem menadžmentu koji vrši strateški uticaj na organizacionu promenu.
- 1.1.3. *Razviti sistematski pristup da bi se interno pratili, ocenjivali i saopštavali rezultati sprovođenja mera integriteta*, uključujući *izveštavanje* o merama integriteta kao deo godišnjih izveštaja o upravljanju. *Dodeliti potrebne nadležnosti* za izveštavanje o sprovođenju mera za borbu protiv korupcije. Maksimizirati mogućnosti za saopštavanje rezultata sprovođenja širokom krugu zainteresovanih strana putem odgovarajuće vidove komunikacije: objave na internet prezentaciji (veb sajtu), instruktaže (*briefings*), itd.
- 1.1.4. *Osigurati vršenje ponovne procene rizika integriteta u planiranim vremenskim razmacima*, odnosno periodičnu ocenu aktivnosti jedinica koje imaju kontrolne funkcije u područjima sa najvišim stepenom rizika kada se smatra da je to potrebno.

1.2. Progresivno obezbediti prelazak sa planiranja integriteta na funkcionalan sistem upravljanja integritetom koji će ojačati celokupnu opštinsku organizacionu rezistentnost na korupciju, svesti na minimum preostali stepen rizika i efektno sprečiti povrede integriteta.

Obrazloženje: Planiranje integriteta je prvi korak ka efektnom upravljanju rizikom integriteta. Da bi se održao funkcionalan sistem upravljanja integritetom biće potrebno da Opština sproveđe u potpunosti unapred zacrtan okvir stalnog poboljšanja Planiraj – Uradi – Proveri – Deluj (PUPD) i da upravljanje integritetom inkorporira u rutinske prakse upravljanja. Za ovo je potrebno (1) **planirati** vidove njegove politike koji se odnose na integritet, etički kodeks i plan integriteta; (2) **sprovesti** mere plana i odgovarajuću operativnu kontrolu; (3) **provera:** pratiti i meriti ključne karakteristike operacija koje određuju organizacioni učinak u vezi sa sprečavanjem korupcije i integriteta u odnosu na politiku i ciljeve integriteta, i saopštiti rezultate; i (4) **preduzimati aktivnosti** na stalnom poboljšanju funkcionisanja organizacionog integriteta i sistema upravljanja integritetom.

Mere:

- 1.2.1. *Dodeliti jasne nadležnosti* u vezi sa planiranjem, sprovođenjem, praćenjem i unapređivanjem sistema upravljanja integritetom (SUI). Efektno o njima informisati celokupno osoblje;
- 1.2.2. Obezbediti *efektnu i strukturiranu internu komunikaciju* po pitanju korupcije i integriteta između svih funkcija i nivoa u okviru organizacije. *Integrисati aspekte integriteta u politku/praksu interne komunikacije.*
- 1.2.3. Uvesti sistem koji omogućava *anonimno prijavljivanje* povreda integriteta, uključujući kršenja zakona ili profesionalnih standarda ili etike, u dobroj nameri i na opravданoj osnovi. U tu svrhu, usvojiti *Politiku upozoravanja na nepravilnosti u Opštini Priština*, kojom se detaljno navode procedure koje se moraju ispoštovati pri prijavljivanju slučajeva prevare i/ili korupcije. Ova politika biće koncipirana tako da bude u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti informatora, br. 04/L-043, kojim se uređuje zaštita ukazivača na nepravilnosti na Kosovu. O njoj će biti obavešteni svi nivoi, da bi se potpomoglo razumevanje iste na odgovarajući način, podržali pozitivni stavovi i efektno sprovođenje.
- 1.2.4. Obezbediti strukturirano *internalno praćenje ostvarivanja integriteta* Opštine u planiranim vremenskim razmacima (odnosno svaka tri meseca) i osigurati da rezultati budu saopšteni najvišem menadžmentu i da se preduzmu potrebne korektivne mere;
- 1.2.5. Uvesti *ocenu sistema upravljanja integritetom* – da bi se u planiranim vremenskim razmacima (tj. godišnje) ocenjivali inputni podaci u vezi sa učinkom SUI (tj. ostvarivanjem ciljeva i mera, rezultata praćenja ostvarivanja integriteta, rezultata interne revizije, izazova i preporuka za poboljšanja, itd.) i *donositi odluke* u vezi sa povećanom efektivnošću SUI.

- 1.3. Progresivno integrisati aspekte Sistema upravljanja integritetom u organizacione sisteme upravljanja kvalitetom u skladu sa pristupom Potpunog upravljanja kvalitetom (PUK) i relevantnom praksom dobrog upravljanja.**

Obrazloženje: Opština je trenutno u procesu razvijanja i sprovođenja sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa sistemskim zahtevima ISO 9001:2008. Ona takođe vrši samoocenjivanje prema Opštem okviru ocenjivanja. Instrumenti koji počivaju na PUK dokazali su da imaju efekta u poboljšanju uprave u javnom sektoru u većini zemalja EU, jer učvršćuju načelo stavnog poboljšavanja u svakom radu, od strateškog planiranja na visokom nivou i donošenja odluka, do detaljnog izvršenja radnih elemenata na operativnom nivou, kroz unapređivanje sposobnosti, ljudi, procesa, tehnologije i infrastrukture. Njihovo karakteristično obeležje je Usredsređenost na korisnike, što će Opštini Priština pomoći da poboljša uslužni odnos sa internim korisnicima, kvalitet usluge, standarde koji se upravljaju prema korisnicima, poslovanje sa dobavljačima/podugovaračima. Premda su ISO 9001 i CAF napravljeni da se koriste nezavisno, oni se mogu uskladivati ili biti integrirani sa drugim sistemima upravljanja, jer se počivaju na istim principima/instrumentima. *Integriranje aspekata SUI sa upravljanjem kvalitetom optimizovaće ostvarivanje integriteta i efektno ograničiti mogućnosti za povrede integriteta;* omogućiće razvijanje efektnog sistema upravljanja zajedno sa u potpunosti unapred zacrtanim ciklusom P-U-P-D, iznova jačajući kvalitet i integritet. To će poslati snažnu poruku kako internim tako i eksternim korisnicima o jasnoj posvećenosti menadžmenta integritetu i prema korisniku orijentisanoj i transparentnoj usluzi.

Mere:

- 1.3.1. *Progresivno uvoditi sistem upravljanja kvalitetom orijentisan na proces i proširiti njegov postojeći delokrug da obuhvati celu Opština, u skladu sa najboljom praksom zemalja članica EU i standardima sistema upravljanja kvalitetom.* Ovo će poboljšati kvalitet i transparentnost usluge, odgovornost i mogućnost praćenja, kao i poslovanje sa dobavljačima. U nekim opštinskim odeljenjima već su preduzete radnje ka uvođenju sistema upravljanja koji se zasniva na procesu. Da bi se omogućio gradirani efekat, planirati proširenje obuhvata sistema, resursno potkrepti i dalje sprovoditi ovaj plan.
- 1.3.2. *Napraviti potpun i sveobuhvatan popis procesa Opštine. Obuhvatiti sve ključne procese koji su važni za kvalitet i integritet, pomoći odgovarajućih dokumentovanih internih operativnih procedura,* da bi se smanjio rizik od grešaka i odstupanja. *Informisati celokupno osoblje o ovim procedurama,* tako da one efektivno budu u upotrebi. Obučiti osoblje ukoliko je potrebno.
- 1.3.3. *Formulisati odgovarajuće operativne, upravljačke i strateške pokazatelje učinka* svih ključnih opštinskih procesa, što će omogućiti da se oceni napredak u uticaju reformi, identifikuju problemi, potpomognu procesi donošenja odluka/operativni procesi, itd. Ukoliko je izvodljivo, uspostaviti automatizovani sistem za praćenje navedenih pokazatelja učinka.

1.3.4. *Koristiti povratne informacije od korisnika usluga*, kao instrument za poboljšanje organizacionog učinka integriteta i kvaliteta usluge. U tu svrhu, planirati i sprovesti ankete o zadovoljstvu korisnika; ad hoc provere, tajne korisničke operacije, itd.

1.4. U skladu sa razvijanjem jakih sistema za upravljanje kvalitetom i integritetom, dodatno ojačati koncept usluge orijentisane na korisnika, pripremom Povelje o korisničkim uslugama u kojoj se opisuje minimalni nivo usluga koji korisnik može da očekuje od Opštine Priština i osigurati stalnu usredstvenost na korisnika u rutinskom obavljanju posla.

Obrazloženje: Poveljom o korisničkim uslugama biće opisan najniži nivo usluga koji korisnik može da očekuje od Opštine, jasnom terminologijom i jednostavnim jezikom. Njom se korisnicima daju informacije o tome kako da upute žalbu ili predlog (uključujući, ukoliko je primereno, eksterne vidove korigovanja/podnošenja žalbe) i ona sadrži podatke za stupanje u kontakt. Njom se demonstrira posvećenost standardima usluge i potpomaže kontinuirano ocenjivanje učinka uz otvoreno saopštavanje rezultata. Ona može u značajno doprineti poboljšanju imidža Opštine kao organizacije sa visokim standardima i demonstriranim posvećenošću kvalitetu i transparentnosti javnih usluga.

Mere:

1.4.1. Ojačati koncept orijentisanosti na korisnika izradom *Povelje o korisničkim uslugama Opštine Priština*, u skladu sa nastojanjima Opštine za modernizovanje i dostupnim dobrim praksama. Uključiti posvećenost tome da se održi profesionalna izvrsnost i visoki standardi postupanja, prava i obaveze građana, informacije o dostupnim kanalima za podnošenje žalbi, pohvale i povratne informacije radi stvaranja više holističkog shvatanja interakcije između javnih službenika i građana.

1.4.2. Postaviti Povelju o korisničkim uslugama na ključna javna mesta (odnosno mesta gde se pružaju usluge) i učiniti da ona bude dostupna preko štampanih i elektronskih medija i putem interneta.

1.4.3. Upoznati celokupno osoblje sa standardima usluga sadržanim u Povelji.

1.5. Na najbolji način osigurati da se ključnim rizicima integriteta koji se odnose na bezbednost informacionih sredstava efektno upravlja, progresivno ažurirati sistem upravljanja bezbednošću informacija koji je trenutno u funkciji u sklopu Opštine, da bi se postigao veći stepen usklađenosti sa dostupnim dobrim praksama i relevantnim standardima, naročito sa zahtevima ISO 27001:2013 koji se odnose na sisteme upravljanja bezbednošću informacija.

Obrazloženje: Opština ažurira svoje sisteme upravljanja informacija što nudi znatne prednosti ali isto tako zahteva najjači naglasak na bezbednosti informacija i integritetu. S obzirom na odliku prožimanja infomacionog sistema i mogućnosti nanošenja štete trećim licima, trebalo bi promovisati etičko postupanje kojim se uvažavaju potrebe bezbednosti i poštju legitimni interesи drugih. Zaštita ličnih informacija i zaštita poverljivih informacija su ključne. Dobre prakse (odnosno Smernice Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (*OECD*) za bezbednost informacija i mreža, i standard upravljanja ISO/IEC 27001) sugerisu da su svi odgovorni za bezbednost informacija. U tu svrhu, biće uzet u obzir veliki obuhvat obaveze da se dostavi izjava o poverljivosti i neotkrivanju službenih informacija. Procena rizika, plan bezbednosti, upravljanje bezbednošću i ponovna procena integralne su komponente zdravog sistema bezbednosti informacija. Kako bi se garantovali rezultati, aplikacija sistema mora se strikno kontrolisati, pratiti i redovno revidirati.

Mere:

- 1.5.1. Prirpemiti Priručnik za obezbeđivanje integriteta i bezbednost informacija u Opštini Priština na osnovu Smernica *OECD* za bezbednost informacija i mreža, i standard upravljanja ISO / IEC 27001 i integrisati ga u postojeću politiku bezbednosti informacija;
- 1.5.2. Adekvatno *resursno potkrepliti process* upravljanja bezbednošću informacija *stvaranjem/jačanjem opštinskih kapaciteta za upravljanje bezbednošću informacija* (odnosno obuke za ISO 27001 za odabрано odoblje);
- 1.5.3. Izvršiti *ciljanu ocenu nedostataka* u postojećem sistemu upravljanja informacijama u odnosu na ISO/IEC 27001 gde su definisani uslovi za uspostavljanje, sprovođenje, funkcionisanje, praćenje, ocenjivanje, održavanje i poboljšavanje dokumentovanog sistema upravljanja bezbednošću informacija. Na osnovu rezultata, *pripremiti i sprovesti fazni Akcioni plan za bezbednost informacija* sa konkretnim merama, kako bi se osiguralo da se odabere adekvatna i srazmerna kontrola bezbednosti kojom se štiti informativni resursi, povećava organizacionai kredibilitet pred zainteresovanim stranama i sprečavaju povrede integriteta.
- 1.5.4. Postarati se da svi zaposleni postanu osetljivi, na redovnoj osnovi, na rizike prevare i korupcije koji se odnose na bezbednost informacija i na korišćenje računarskih resursa, naročito na dostupnost kontrole, i osigurati da se razvijaju sistemi kojima se ograničava rizik od manipulacije kompjuterizovanih podataka. U tu svrhu, *uspostaviti sistem redovnih obuka/zbivanja radi podizanja stepena informisanosti/mentorskih kanala*.

STRATEŠKI CILJ 2:

Povećana efektivnost, efikasnost, kvalitet i transparentnost opštinskih aktivnosti kroz optimizovanu kontrolu integriteta na operativnom nivou

Pravci delovanja i odgovarajuće mere

- 2.1. Ojačati pravila/prakse u ključnim oblastima odbrane integriteta: sukob interesa, eksterni radni učinak, prijavljivanje imovine, pokloni i reprezentacija i osigurati da se ova pravila razumeju i da se poštuju**

Obrazloženje: Jasna interna pravila o kontroli integriteta suštinska su za efektno upravljanje integritetom. Ona treba da budu u skladu sa postojećim pravnim okvirom, kao i sa dostupnim najboljim standardima integriteta. Dovoljan stepen upoznatosti celokupnog osoblja sa ovim pravilima apsolutno je neophodan da bi se osiguralo efektno sprovođenje.

Mere:

- 2.1.1. Ispitati potrebu da se *formulišu interna pravila o objavljinju interesa, eksternom radnom učinku, prijavljivanju imovine, poklonima i reprezentaciji* pored kodeksa ponašanja i važećih nacionalnih propisa. Formulisati takva pravila ukoliko se smatra za shodno i/ili izmeniti postojeći kodeks kako bi se njime obuhvatile sve oblasti zaštite integriteta.
- 2.1.2. Obezbediti *dovoljan stepen upoznatosti* celokupnog osoblja sa svim postojećim pravilima o *sukobu interesa, eksternom radnom učinku, prijavljivanju imovine, poklonima i reprezentaciji*, kroz odgovarajuću obuku i podizanje stepena informisanosti.
- 2.1.3. Napraviti *popis poklona* u Opštini Priština, u skladu sa relevantnim propisima (Poglavlje III (Pokloni) Zakona o prijavljivanju, poreklu i kontroli imovine viših javnih službenika i o prijavljivanju, poreklu i kontroli poklona svih javnih službenika, br. 04/L-050). Osigurati da osoblje bude upoznato da taj popis postoji i se vodi na dobar način.

- 2.2. Poboljšati rezistentnost na povrede integriteta kroz jačanje operativne kontrole integriteta u procesima javnih nabavki**

Obrazloženje: Javne nabavke predstavljaju visok rizik, sektor su koji je veoma složen, gde direktni odnos privatnog i javnog pruža unosne mogućnosti za rentijerstvo (*rent-seeking*). Korupcija u nabavci povlači za sobom fiskalne gubitke, pad efikasnosti zbog narušene tržišne konkurenčije i socijalne gubitke koji se odnose na pogoršanu dostupnost i kvalitet javnih dobara i usluga. Na Kosovu, slično većini novih zemalja članica EU, rizici korupcije u nabavci pripisuju se relativno novom i u kriznom periodu brzo razvijajućem tržištu nabavke, gde mnoge operativne kontrole integriteta još uvek nisu dostigne stepen efektnog sprovođenja. Jačanje ovih kontrola postaje ključni element u upravljanju integritetom.

Mere:

- 2.2.1. *U skladu da nacionalnim propisima, pripremiti i sprovesti Minimum standarda za transparentnost u javnim nabavkama u Opštini Priština kao prag i pratiti njihovo sprovođenje.* Transparentnost je suštinska kada se radi o tenderskim mogućnostima, kriterijumima za izbor, procesu ocenjivanja, odluci o dodeli nabavke i obrazloženju iste, uslovima ugovora i svim njegovim izmenama, primeni ugovora, mehanizmima i procedurama za sporove i nagodbe.
- 2.2.2. Jačati kapacitete za upravljanje javnim nabavkama kroz izradu i sprovođenje programa *kontinuiranog stručnog usavršavanja* za službenike za javne nabavke (sa naglaskom na profesionalne standarde i integritet).
- 2.2.3. Kada je izvodljivo, izvršiti *raščlanjivanje dužnosti u ključnim fazama javne nabavke* – ponude, dodeljivanje posla, praćenje realizacije ugovora, primici i plaćanja.
- 2.2.4. Kada je izvodljivo, upražnjavati *redovnu rotaciju osoblja* u javnoj nabavci i službi za ugovaranje, kako bi se izbeglo da se uspostave i ojačaju potencijalni loši odnosi.
- 2.2.5. Omogućiti doslednu *primenu propisa u vezi sa sukobom interesa* u procesu javne nabavke. Zahtevati od svih članova tenderske komisije da potpišu obrazac za prijavu interesa.
- 2.2.6. Obezbediti *efektno praćenje* procesa javne nabavke *od strane građana*, zadržavanjem uslova da komisije za odabir, koje zapravo biraju najbolju ponudu, čine predstavnici lokalne uprave i nezavisni posmatrači NVO. Ovo će proces učiniti otvorenim i obezbediti da se isti sprovodi zakonito.
- 2.2.7. Jačati operativnu kontrolu u *primanju i obradi tenderske dokumentacije*: Tenderske ponude treba da primaju najmanje dve osobe ili da se iste stavljuju u tendersku kutiju. Tenderska kutija da bude uvek zaključana i dostavljene ponude treba da prikupe dva posebno ovlašćena člana osoblja – ne bi trebalo dozvoliti da tendersku kutiju može da otvorи jedno lice. Sve primljene ponude treba upisati i arhivirati, pri čemu se upisuje najbolja ponuda i kasniji ishod razmatranja.
- 2.2.8. Ograničiti mogućnosti za *komunikaciju sa ponuđačima* utvrđivanjem jasnog protokola za komunikaciju sa ponuđačima i određivanjem jasnih adresa/lica za kontakt za ponuđače. Dopustiti da samo malom broju službenika bude omogućeno da ostvaruju direktni kontakt sa ponuđačem.
- 2.2.9. Stimulisati *preduzeća koja posluju sa Opštinom da potvrde da postupaju u skladu sa obavezama Opštine u pogledu integriteta* i nacionalnim odredbama o borbi protiv korupcije i zahtevati da pored zaključenog ugovora potpišu izjavu o preuzimanju obaveza.
- 2.2.10. Usvojiti i voditi *crnu listu dobavljača/podugovarača* koji nisu poštovali interne standarde integriteta koje je odredila Opština, koja će poslužiti pri donošenju potencijalnih odluka o isključivanju.
- 2.2.11. Formulisati *pokazatelje učinka* nabavke radi praćenja i poboljšanja rada u nabavci tokom vremena: odnosno broja žalbi, vremena od otvaranja ponude do dodelе posla, broja izmena ugovora, povećanja cene, itd.

2.2.12. Uspostaviti revizije po dodeli posla nabavke za tendere koji premašuju navedeni prag, da bi se proverilo da li su poštovani propisani proceduralni standardi.

2.3. Poboljšati organizacionu rezistentnost na povrede integriteta u najvažnijim operativnim oblastima pružanja usluga

Obrazloženje: Opština će sprovoditi operativnu kontrolu kako bi upravljala identifikovanim glavnim rizicima integriteta, obezbedila poštovanje zakonskih uslova i izbegla ili na minimum svela rizike integriteta. Pri utvrđivanju potreba za operativnom kontrolom Opština je uzela u obzir sve svoje aktivnosti, uključujući one koje se odnose na funkcije upravljanja (odnosno na kupovinu, upravljanje finansijama, itd.); i one koje se odnose na sve ključne svakodnevne procesne aktivnosti. Sprovedena procena rizika ukazuje na glavne rizike integriteta u kontekstu osnovnih funkcija Opštine, u oblastima: urbanističkog i ruralnog planiranja; primene građevinskih propisa i standarda kontrole gradnje; korišćenja i uređenja zemljišta; izdavanja dozvola za lokalne usluge i objekte, uključujući one koje se tiču zabavnih, kulturnih i aktivnosti slobodnog vremena, ishrane, prenoćišta, tržnica, ulične prodaje, lokalnog javnog prevoza i taksi prevoza; lokalnog ekonomskog razvoja; javnog zdravlja; pružanja i vođenja javnih i komunalnih usluga, uključujući vodosnabdevanje, kanalizaciju i odvode, prečišćavanje kanalizacije, upravljanje otpadom, lokalne puteve, lokalni prevoz i lokalne planove grejanja. Među delegiranim nadležnostima Opštine za najpodložnije povredama integriteta (sklonim korupciji) smatraju se katastarska evidencija; upis preduzeća i izdavanje dozvola; matična evidencija; upis birača; raspodela isplata za socijalnu pomoć (uključujući penzije); i zaštita šuma na teritoriji Opštine. Suočavajući se sa gorenavedenim izazovima Opština je identifikovala kratkoročne i dugoročne prioritete i strukturirala operativnu kontrolu u raznim vidovima, kao što su procedure, uputstva za rad, fizička kontrola, korišćenje obučenog osoblja ili bilo koja kombinacija navedenog. Izbor određenih metoda kontrole zavisi od niza faktora, kao što su sposobnosti i iskustov ljudi koji sprovode aktivnost i složenost i značaj integriteta same aktivnosti.

Opšte mere

- 2.3.1. Kada je izvodljivo, povećati broj javnih usluga koje su dostupne elektronski. Uvesti informacione tehnologije radi povećanja transparentnosti, kvaliteta i brzine pružanja javnih usluga.
- 2.3.2. Kada je izvodljivo, ustanoviti/podići nivo usluga koje se građanima pružaju po principu 'sve na jednom mestu';
- 2.3.3. Sprovesti elektronski sistem upravljanja dokumentima; elektronska distribucija i praćenje dokumenata; elektronska obrada zahteva, izrada elektronskog interfejsa radi dobijanja informacija o zahtevima koji se odnose na status spisa.

Katastar

- 2.3.4. Preduzeti efektne mere da se *funkcija katastra adekvatno resursno potkrepi odgovarajućim stručnim osobljem*
- 2.3.5. Obezbediti *odgovarajuću stručnu obuku za osoblje u Direkciji za katastar, odnosno obuku iz upravljanja integritetom i etike integriteta*
- 2.3.6. Preduzeti *radikalnu reorganizaciju toka radnog procesa u prijemnim kancelarijama – šalterski službenici sa usađenom jakom kontrolom integriteta*
- 2.3.7. Pojačati *mehanizme kontrole u prijemnim kancelarijama – šalterski službenici, uključujući ad hoc i anonimne aktivnosti korisnika*
- 2.3.8. Poboljšati integritet kod upisa nepokretnosti u Odeljenju za katastar, *peduzeti mere za poboljšanje komunikacije između sudskega organa, Stambene direkcije, Kosovske agencije za privatizaciju (KAP), Kosovske agencije za imovinu (KAI) i Direkcije za katastar*
- 2.3.9. Povećati integritet u upisu nepokretnosti u Odeljenju za katastar, uvesti i održavati *izvodljiv sistem stručne provere i arhiviranja*
- 2.3.10. Preduzeti mere da se pospeši/održava *efektivna saradnja između Notarske komore Kosova, Komore privatnih izvršitelja, sudova i relevantnih ministarstava u vezi sa upisom nepokretnosti*
- 2.3.11. Uspostaviti *odgovarajuće mehanizme kontrole u oblasti upisa i brisanja hipoteke* u Odeljenju za katastar, uključujući ad hoc i anonimne aktivnosti korisnika
- 2.3.12. Poboljšati kontrolu integriteta u Pododeljenju za upis, spajanja parcela u Odeljenju za katastar, *poboljšati saradnju između Katastarske agencije Kosova (KAK), Udruženja geodetskih stručnjaka Kosova i Direkcije za katastar*.
- 2.3.13. Obezbediti *odgovarajuće informacije i obuku u vezi sa novim instrukcijama ili okvire za katastarski premer*
- 2.3.14. Jačati/uneti raznolikost u *mehanizme unutrašnje kontrole u pogledu upisa podele i spajanja parcela* u Odeljenju za katastar.

Lokalni ekonomski razvoj i poljoprivreda

- 2.3.15. Formulisati *jasne smernice* (odnosno *kriterijume i procedure*) radi *efektnog vođenja raspodele subvencija* i sprečavanja proizvoljnih odluka i prakse korupcije.
- 2.3.16. Pripremiti *srednjoročnu stratešku politiku i akcioni plan* u vezi sa *načinom dodele sredstava u sektoru poljoprivrede*. Ovo će biti usklađeno sa sveukupnom politkom lokalnog razvoja i sa srodnim mogućnostima. Osigurati efektno praćenje sprovođenja, periodično izveštavanje i saopštavanje rezultata i potrebu za korektivnim merama.
- 2.3.17. *Poboljšati internu strukturu i organizaciju protoka komunikacije između sektora ekonomskog razvoja i sektora poljoprivrede* radi otklanjanja frakcija i pospešivanja efikasnog protoka informacija.

Urbanističko i ruralno planiranje

- 2.3.18. Formulisati odgovarajuću *internu proceduru/jasne kriterijume* za rešavanje ključnih rizika integriteta u procesu *urbanističkog i ruralnog planiranja* i sprečavanje subjektivnih odluka

- 2.3.19. Jačati sistem planiranja, *vesti srednjoročno planiranje* radi povezivanja sa prioritetima i sprečavanja ad hoc odluka
- 2.3.20. Jačati *mehanizme kontrole*, odnosno ad hoc kontrole na osnovu uzorka i revizije koje slede nakon donošenja odluke.

Korišćenje i uređenje zemljišta

- 2.3.21. Formulisati odgovarajuću *internu proceduru/kriterijume* za rešavanje ključnih rizika integriteta u procesu *korišćenja i uređenja zemljišta* i sprečavanje subjektivizma
- 2.3.22. Jačati sistem planiranja, *vesti srednjoročno planiranje* radi povezivanja sa prioritetima i sprečavanja ad hoc odluka
- 2.3.23. Jačati *mehanizme kontrole*, odnosno ad hoc kontrole na osnovu uzorka i revizije koje slede nakon donošenja odluke.

Izdavanje dozvola za lokalne usluge i objekte, uključujući one uključujući one koje se tiču zabavnih, kulturnih i aktivnosti slobodnog vremena, ishrane, prenoćišta, tržnica, ulične prodaje, lokalnog javnog prevoza i taksi prevoza

- 2.3.24. Pripremiti odgovarajuću *internu proceduru/jasne kriterijume* za rešavanje ključnih rizika integriteta u procesima *izdavanja dozvola* i sprečavanje subjektivnih odluka
- 2.3.25. Jačati mehanizme kontrole, odnosno ad hoc kontrole na osnovu uzorka i revizije koje slede nakon donošenja odluke.

Javne usluge

- 2.3.26. Pripremiti i sprovesti *podzakonske akte i srodne planove rada* radi jasnog definisanja procedura za izdavanje dozvola za predmetne usluge i potpuna i zadovoljavajuća realizacija istih
- 2.3.27. Svesti na minimum mogućnosti za direktne kontake zainteresovanih strana sa opštinskim službenicima i sprovesti razdvajanje dužnosti (odluku priprema stručni službenik, a plaćanje i dostavu rešenja vrši drugi službenik)
- 2.3.28. Obezbediti tehničke opise za projekte i da budu jasno i sveobuhvatno pripremljeni u skladu važećim pravnik aktima i standardima. Povećati profesionalnost osoblja angažovanog na pripremi tehničkih specifikacija i obezbediti stalno praćenje i kontrolu kvaliteta pripremljenih tehničkih opisa.
- 2.3.29. Pojačati kontrolu i inspekciju izvršenja rešenja radi ocene usklađenosti sa propisima
- 2.3.30. Uvesti i održavati strukturirani sistem periodičnog redovnog izveštavanja o izvršenju obaveza i projekata na osnovu odgovarajućih planova rada.

Dodela smeštaja

- 2.3.31. Formulisati stambenu politiku i odgovarajuću proceduru koja će, kao minimum, rešiti osnovni rizik integriteta u dodeli kuća da smeštaj može biti neregularno dodeljen korisnicima, npr. može se dogoditi da korisnici budu pomereni naviše na listi čekanja u zamenu za nezakonitu korist.

- 2.3.32. Sve podnosioce zahteva za smeštaj treba upisati u *registar* u opštinskim kancelarijama i trebalo bi da on podnosiocima zahteva bude bude dostupan radi inspekcije.
- 2.3.33. Pojačati kontrolu nad postupkom primopredaje i plaćanja potraživanja izvođača radova: provera garancije kvaliteta objekata; Izvođače građevinskih radova platiti tek po podnošenju privremenog obračuna radova (privremene situacije) koji je potpisao ovlašćeni građevinski inspektor; preduzimač treba da izvrši primopredaju u prisustvu stanoprimaoca i opštinskog inspektora; obračunata potraživanja izvođača radova moraju se uskladiti sa budžetima pre izvršenja bilo kakvih plaćanja.

Mere za fizičku bezbednost

- 2.3.34. Maksimizirati zaštitu od povreda integriteta kroz *jačanje kontrole fizičke bezbednosti*, na osnovu detaljne provere mera fizičke bezbednosti; odnosno poseban je naglasak na fizičkoj bezbednosti infrastrukture, dobara i osoblja.

2.4. Dalje jačanje kontrole integriteta u unutrašnjoj kontroli i reviziji i inspekcijskim funkcijama

Obrazloženje: Podizanje kvaliteta interne revizije i inspekcijskih funkcija identifikovano je kao ključni prioritet u procesu planiranja integriteta. Da bi efektno služio kao glavni nosilac SUI u Opštini, smatra se da je sistemu koji je trenutno operativan potrebna radikalna promena. Ovo će, između ostalog, podrazumevati sveobuhvatnu reorganizaciju; uvođenje revizije zasnovane na proceni rizika i sistema planiranja inspekcije (odносно procenu ambijenta za internu reviziju; procenu rizika sistema revizije (faktora kriterijuma rizika i metoda procene kriterijuma rizika; utvrđivanje prioriteta sistema revizije; strategiju interne revizije, itd); odgovarajuća kadrovska rešenja i stručno usavršavanje angažovanih kadrova; rigorozne procedure praćenja i posebne kontrole integriteta).

Mere:

- 2.4.1. Radikalno *reorganizovati* postojeći sistem interne revizije i inspekcije radi povećanja njegove efektivnosti, odgovornosti i transparentnosti, i time povećati rezistentnost na korupciju i povrede integriteta.
- 2.4.2. Pripremiti odgovarajuće *operativne smernice* koje će obuhvatiti planiranje, realizaciju, praćenje i naredne aktivnosti funkcije revizije i inspekcije. Rešavati pitanja kao što su upravljanje rizikom, aktivnosti posebne kontrole, interna revizija/planiranje inspekcije, interna revizija/resursno potkrepljivanje inspekcije, interna revizija/ocena učinka inspekcije i garantovanje kvaliteta. Upoznati svo osoblje sa ovim smernicama.
- 2.4.3. *Unaprediti* sistem komunikacije (protoka informacija) između jedinice za internu reviziju i drugih opštinskih tela. U tu svrhu, u svim radnim procesima trebalo bi sprovoditi kvalitetan sistem informisanja.

- 2.4.4. Osigurati *efektivno planiranje revizije* koje se vrši na osnovu rezultata procene rizika. Pratiti sprovođenje plana revizije i obezbediti trenutne korektivne mere u slučaju grešaka.
- 2.4.5. Povećati primenu *ad hoc revizija* na nasumičnoj osnovi, kao nastavka nedavno izvršenih inspekcija i radi potvrde nalaza/korišćenih procedura.
- 2.4.6. Adekvatno *resursno potkerepiti* funkciju kontrole, inspekcije i revizije pažljivo uzimajući u obzir postojeće nedostatke kapaciteta. Kada je izvodljivo, pridržavati se načela rotacije i ‘četiri oka’ (davanje saglasnosti za nešto od strane najmanje dve osobe), kako bi se izbeglo pojavljivanje i jačanje korupcijskih odnosa.
- 2.4.7. Osigurati *efikasnu primenu sukoba interesa* u procesima revizije i inspekcije, kako bi se osigiralo da osoblje odabранo za obavljanje takvih funkcija ne bude pod bilo kakvom sumnjom u vezi sa integritetom. U tu svrhu utvrditi jasne uslove, zahtevati podnošenje izjave o sukobu interesa i vršiti nasumičnu proveru njihovog efektivnog sprovođenja.
- 2.4.8. Nadalje *unapređivati stručne sposobnosti celokupnog osoblja* angažovanog na funkcijama kontrole, inspekcije i revizije. U tu svrhu pripremiti i realizovati specijalizovani program obuke za revizore i inspektore i/ili razmotriti mogućnosti za obuku koje pružaju *KIPA* i drugi koji vrše specijalizovanu obuku. Područja: sprovođenje posebnih revizija (npr. revizija prevare, revizija informacione-tehnologije, revizija upravljanja kvalitetom), primena revizorskih procedura (uzorkovanje, obavljanje razgovora, dovoljnost dokaza, itd.).
- 2.4.9. Napraviti i održavati *internet mrežu za praćenje*, kao elektronski sistem putem kojeg se prate aktivnosti koje slede nakon interne revizije i inspekcijskih radnji, kako bi se osiguralo da svi slučajevi kada se sumnja na povrede budu rešeni na zadovoljavajući način. Sistem će tretirati preporuke i za internu i za eksternu reviziju i beležiti napredak ostvaren u njihovom sprovođenju i funkcioniše kao jedinstvena instrument tabla za javne rukovodioce za praćenje i ocenjivanje postupaka interne kontrole.
- 2.4.10. Periodično vršiti ocenu *efektivnosti sistema interne revizije i inspekcije*, na osnovu ustanovljene procedure i relevantnih pokazatelja. Omogućiti da rezultati budu javno dostupni radi jačanja preventivnog fokusa.
- 2.4.11. Nadalje razvijati postojeći *sistem obrade internih i eksternih pohvala/pritužbi*, kao upravljački instrument za povećanje odgovornosti. Razmotriti mogućnost vođenja registra radi evidentiranja svih pritužbi u svrhu daljih aktivnosti; imenovanja posebnog višeg službenika koji će biti zadužen da prati pritužbe i njihovo rešavanje. Osigurati da se rezultati blagovremento saopštavaju podnosiocu pritužbe. Osigurati periodične (polugodišnje i godišnje) analize pokazatelja, sugestija i pritužbi, u vezi sa kvalitetom usluga i poštovanjem standarda za usluge koje se pružaju.
- 2.4.12. Nadalje *unapređivati sistem komunikacije* u vezi sa *rezultatima inspekcija* radi efektne prevencije nekog slučaja, kada može biti teško doći do informacija, usled čega je drugim odeljenjima otežano da ostvaruju svoje funkcije.

2.5. Jačati kontrolu integriteta u sistemu upravljanja finansijama i upisu aktive te upravljanju istom

Obrazloženje: Upravljanje finansijama i upis aktive te upravljanje istom snažni su noseći stubovi pouzdanog sistema upravljanja integritetom za sprečavanje rasipanja javnih resursa i zloupotrebe poverenih ovlašćenja. Bilo kakve manjkavosti u gorenavedenom dovešće ne samo do zloupotrebe resursa, već i do neefikasnog sprovođenja utvrđenih ciljeva. Na osnovu sprovedene procene rizika predmetni nivoi rizika su procenjeni kao visoki. Ovo je zahtevalo ciljane mere poboljšanja i neprestano praćenje njihovog sprovođenja.

Mere:

- 2.5.1. Uvesti i održavati *odgovarajući mehanizam za praćenje budžetskih izdataka* na mesečnoj osnovi, čime se obezbeđuje efektivna mogućnost da se prati dinamika izvršenja budžeta.
- 2.5.2. Poboljšati *eksterni nadzor nad izvršenjem budžeta* formiranjem komisije, koju će činiti predstavnici lokalne uprave i nezavisni posmatrači NVO, radi redovnog praćenja izvršenja budžeta, odnosno svakog polugodišta. Ova će otvoriti proces i osigurati da se proces sprovodi efektno.
- 2.5.3. Sprečiti zloupotrebu sredstava, završiti, voditi i redovno ažurirati *popis sredstava* i pratiti ga mesečno.
- 2.5.4. Omogućiti *redovne i ad hoc revizije upisa imovine*. Povećati kontrolu nad upisom imovine time što će biti omogućene ad hoc provere na istom mestu radi potvrde da li je upis potpun, precisan i tačan.
- 2.5.5. Kao mera zaštite od zloupotrebe vozila za ličnu korist, uvesti i pratiti *popis vozila, GPS i registre*.
- 2.5.6. *Spojiti bazu podataka između kataстра i urbanističkog planiranja*, omogućavajući pristup katastarskoj evidenciji.
- 2.5.7. *Uvesti jasnu proceduru za blokiranje računa neažurnih poreskih obveznika* koji nisu plaćali svoje poreze kako bi se izbegle subjektivne i proizvoljne odluke. Pratiti njeno sprovođenje, uključujući ad hoc nasumične provere.
- 2.5.8. *Jačati mehanizme praćenja i kontrole sprovođenja instrukcije o utvrđivanju uslova za opštinske usluge*.
- 2.5.9. *Obezbediti jednoobrazno tumačenje* za Opštinu relevantnih odredbi Zakona o porezu na imovinu, davanjem smernica za tumačenje i organizovanjem internih obuka. Pripremiti predloge za izmene Zakona o porezu na imovinu i dostaviti ih nadležnim zakonodavnim telima.
- 2.5.10. *Omogućiti pristup katastarskim informacijama o porezu na imovinu*.

STRATEŠKI CILJ 3:

Poboljšan okvir ljudskih resursa radi vođenja i potpomaganja reformi integriteta, upravljanja sistemom integriteta i sprovođenja ciljeva/mera integriteta kroz značajno poboljšanje aspekata integriteta funkcije upravljanja ljudskim resursima i razvoja ljudskih resursa

Pravci delovanja i odgovarajuće mere

3.1. Nadalje jačati visok nivo strateške i nadzorne funkcije u Opštini Priština, kroz kodifikovanje pravila integriteta u radu Skupštine Opštine

Obrazloženje: Skupština Opštine je najviše telo Opštine koje ostvaruje svoje funkcije u lokalnoj upravi kako je utvrđeno Zakonom o lokanoj samoupravi i Statutom Opštine. Njeni odbornici obavljaju ključne nadležnosti koje za nužnu posledicu imaju visok stepen rizika sa stanovišta integriteta: odnosno kao što su one koje se odnose na usvajanje budžeta i investicionih planova; nivo opštinskih naknada, tarifa i taksi; odluke koje se odnose na opštinsku imovinu; usvajanje i izmenu: Opštinskog plana razvoja (OPR); Urbanističkog plana razvoja (UPR) i Urbanističkog regulacionog plana (URP). Skupština se bira direktno, u skladu sa odredbama Zakona o lokalnim izborima. Zbog ove vertikalne odgovornosti, tradicionalni horizontalni preventivni instrumenti integriteta ograničeno se primenjuju. Ovo, međutim, Skupštinu Opštine ne isključuje iz opšte preventivne platforme integriteta, jer ona ima posebnu ulogu kao noseći stub integriteta u funkcionisanju Opštine.

- 3.1.1. Razmotriti kakva je dodata vrednost izrade *Etičkog kodeksa/Kodeksa ponašanja/Pravila integriteta* u tretiranju *odbornika Skupštine Opštine*. U skladu sa standardima koji postoje na terenu, time će biti poslata jasna i pozitivna poruka lokalnoj društvenoj zajednici u vezi sa obavezama opštinskih odbornika u pogledu integriteta.
- 3.1.2. Razmotriti mogućnost angažovanja odbornika Skupštine Opštine na Danima borbe protiv korupcije, otvorenim tribinama i drugim javnim zbivanjima u vezi sa transparentnošću i borbom protiv korupcije.

3.2. Bolja sprovodivost Kodeksa ponašanja za svo osoblje

Obrazloženje: Standardi ponašanja shvaćeni kao suštinski za usmeravanje ponašanja javnih službenika u skladu sa javnom funkcijom organizacije u kojoj rade. Njihovo efektivno sprovođenje zahteva razvijanje pratećih kapaciteta i informisanost, kao i strukturirani sistem praćenja.

- 3.2.1. Obezbediti *odgovarajući nivo upoznatosti celokupnog osoblja sa Kodeksom ponašanja* (odnosno organizovati uvodne i obuke radi podsećanja). Upoznati nove zaposlene sa Kodeksom ponašanja (odnosno potvrđivanje potpisom da su pročitali i razumeli Kodeks, u njegovoj postojećoj verziji; pravila u vezi sa prekovremenim radom i službenim putovanjima; procedure koje važe pri korišćenju opštinskih sredstava).

- 3.2.2. Kada je to primereno, primeniti Kodeks ponašanja i na *pružaoce usluga* (odnosno uneti odgovarajuće odredbe Kodeksa u ugovore).
- 3.2.3. Uvesti *savetovanje o etici ili Komisiju za integritet* u okviru Opštine, kako bi se osiguralo koherentno shvatanje Kodeksa ponašanja i pravila integriteta i pomoglo u rešavanju etičkih nedoumica.
- 3.2.4. Učiniti rezultate istraža kršenja Kodeksa ponašanja javno dostupnim u Opštini, objavljivanjem trendova/poriva.

3.3. Nadalje jačati rezistentnost na povrede integriteta u ostvarivanju funkcije upravljanja ljudskim resursima i razvoja ljudskih resursa u Opštini Priština

Obrazloženje: Bez obzira na sve druge mere, kadrovski parametar je taj koji određuje konačni profil organizacionog sistema upravljanja integritetom. Ljudi su najveći kapital koji Opština zapravo posede i oni se nalaze kako na ulazu tako i na izlazu svih procesa. Mali broj mera može se po konačnim efektima meriti sa ovim kojima se posvećuje odgovarajuća pažnja upravljanju kadrovima i razvoju istih.

- 3.3.1. Nadalje unapređivati procese *regrutovanja i selekcije* kadrova, kroz jačanje internih pravila regrutovanja, definisanje minimuma standarda transparentnosti; striktno praćenje konkursa za upražnjena radna mesta, uključujući sprovođenje zahteva transparentnosti, evidentiranje prijava i potvrda; jasna pravila rada komisija za odabir (izjave o sukobu interesa koje su potpisali svi članovi, razgovore sa potencijalnim kandidatima da obave resorni rukovodioci i predstavnici Odeljenja za ljudske resurse, pri čemu svaki član vodi beleške, koje se dostavljaju Odeljenju ljudskih resursa i arhiviraju uz dokumentaciju kandidata); ad hoc revizijske aktivnosti komisija za regrutovanje, kojima se osigurava praćenje revizije i efektni mehanizmi revizije; evidentiranje prijava i potvrda. Čuvati beleške svakog člana komisije za izbor kandidata sa razgovora sa kandidatom u regrutacionom dosijeu. U komisiji za izbor kandidata postaviti kao nezavisne članove lica koja nisu iz Opštine.
- 3.3.2. *Proveriti kvalifikacije* kandidata za radno mesto kao deo njihove prijave za radno mesto, pre imenovanja. Jasnim jezikom staviti do znanja svim kandidatima da će navođenje lažnih kvalifikacija dovesti do njihovog razrešenja sa dužnosti i/ili sudskog gonjenja zbog bilo kakvog predmetnog prekršaja. Osigurati da svi kandidati potpišu izjavu kojom potvrđuju su kvalifikacije koje navode prave i da su svesni da bilo kakve lažno navedene kvalifikacije mogu dovesti do njihovog razrešenja sa dužnosti. Uključiti odredbu kojom se Opštini dopušta da prekine radni odnos kandidata koji je naveo lažne kvalifikacije.
- 3.3.3. Svrstati izbor i regrutovanje kadrova kao rizik koji treba proceniti u *planu interne revizije*. Sprovoditi *ad hoc provere* nasumično odabranih procedura regrutovanja.
- 3.3.4. Osigurati da *opisima radnog mesta* budu jasno i obuhvatno definisane individualne nadležnosti u skladu sa relevantnim propisima za internu organizaciju i sistematizaciju radnih mesta; osigurati da svi zaposleni budu upoznati sa istim. Zaposleni čiji opisi radnog mesta obuhvataju bilo koji vid donošenja važnih odluka

ili bilo koji vid davanja saglasnosti za izdatke, trebalo bi da imaju obavezu da popune izjavu o sukobu interesa (koja će se ispitivati na godišnjoj osnovi i koju će ažurirati i pratiti Odeljenje za ljudske resurse).

- 3.3.5. Kao nastavak na relevantne propise, sprovoditi internu politiku u vezi sa *prihvatanjem eksternog radnog angažmana* za vreme trajanja zaposlenja u Opštini.
- 3.3.6. Nadalje poboljšavati *ocenjivanje osoblja* i osigurati da važi politika unapređivanja na osnovu sposobnosti i postignuća: Formulisati jasne i obuhvatne *pokazatelje* za ocenu kvaliteta rada, obezbediti jasno praćenje revizije u toj oceni; saopštavati rezultate blagovremeno i obezbediti pravične mogućnosti pritužbe.
- 3.3.7. Neprestano unapređivati *sistem nagradivanja* kao deo upravljanja ljudskim resursima, u skladu sa objektivnim kriterijumima. Uspostaviti *kvalitetan sistem nagradivanja i motivisanja osoblja, kao pokazatelje učinka*. Održavati odgovarajući nivo transparentnosti funkcionisanja sistema.
- 3.3.8. Formulisati politiku i primenjivati *sistem periodičnog merenja zadovoljstva osoblja* sprovođenjem anketa kao "sistema ranog upozoravanja" da bi se detektovali problemi i trendovi.
- 3.3.9. Napraviti pouzdan sistem *Analyze potreba za obukom* (APO) da bi se utvrdile stvarne potrebe za obukom i garantovala efektivnost procesa obuke. Sprovoditi ciljane nasumične provere kako bi se osiguralo da je odluka o korišćenju mogućnosti obuke doneta na osnovu potreba i sposobnosti, a ne na proizvoljnoj/subjektivnoj osnovi.
- 3.3.10. Dodatno *unapređivati vid obuke*: potrebna je usmerena stručna obuka koja se odnosi na praksu, naročito za specijalizovane profesije, razmena praktičnih iskustava. Osigurati da zahtevi budu uspešno preneti izvođačima obuke i da oni imaju obuke prilagođene potrebama. Koristiti povratne informacije polaznika obuke radi ispravljanja odgovarajućih nedostataka.
- 3.3.11. Uvesti pouzdan sistem *ocenjivanja obuke* koji, pored merenja percepcije/reakcije na obuku, obuhvata i prenošenje na posao i organizacioni efekat. Preneti rezultate najvišem rukovodstvu.

STRATEŠKI CILJ 4:

Omogućavanje eksternom okruženju da promoviše modernizaciju i podupire kolektivnu posvećenost integritetu kroz poboljšanu koordinaciju sa zainteresovanim stranama u javnom, privatnom i sektor NVO, zbivanja u vezi informisanosti i komunikacije, bolju transparentnost i angažovanje građana i širenje dobre

Pravci delovanja i odgovarajuće mere

- 4.1. Jačati mehanizme formalnih i neformalnih konsultacija i komunikacije sa ključnim spoljnim zainteresovanim stranama; promovisati angažovanje građana kao osnov socijalnog učešća i nadzora; uključiti medije, NVO i poslovne grupacije kao socijalne partnere u planu integriteta**

Obrazloženje: Saradnja između opštinskih uprava i NVO, poslenika u privatnom sektoru i medija pokazuje se kao značajan faktor u uspehu reforme i planu modernizacije. Promena orijentacije Opštine sa primarnog naglaska na njenoj ulozi kao izvršioca i ubirača prihoda, na ulogu pružaoca usluga, koja inkorporira efektno pružanje usluga uz njene nadležnosti mobilisanja prihoda, zahteva snažnu podršku lokalne zajednice. Takva podrška se može očuvati putem namenskog programa približavanja svim ciljnim grupama, uključujući periodične konsultativne sastanke na visokom nivou.

- 4.1.1. Povećati *transparentnost* i osigurati odvijanje *konsultacija sa spoljnim zainteresovanim stranama* pri izradi opštinskih propisa i budžeta. Proaktivno koristiti raznovrsne kanale da se podstakne svršishodno učešće javnosti i zatraži davanje komentara (odnosno postavljanje nacrta propisa na veb sajt, pokretanje javnih rasprava, forumi na internetu, fokus grupe, itd.).
- 4.1.2. Osigurati odvijanje konsultacija sa zainteresovanim stranama i da predlozi građana budu adekvatno razmotreni pre objavljivanja ključnih dokumenata za strateško planiranje i politiku Opštine (odnosno Strategije Opštine).
- 4.1.3. Demonstrirati naglasak na integritetu u *strategiji eksterne komunikacije*. To ne samo da će pružiti informacije korisnicima, nego će takođe promovisati dostignuća Opštine u pogledu reformi integriteta. Pojačati/naglasiti AC poruku eksternim zainteresovanim stranama.
- 4.1.4. Izgraditi *partnerske odnose sa građanskim društvom u borbi protiv korupcije*. Napraviti Program približavanja integriteta društvenoj zajednici između Opštine i dobro poznatih organizacija građanskog društva koje su aktivne u oblasti borbe protiv korupcije. Razmisliti o mogućnosti formiranja saveta za lokalnu transparentnost (poluzvanične organizacije, prihvaćene od strane lokalne uprave), koji na lokalnom nivou ponovo spajaju lokalnu javnu upravu sa organizacijama građanskog društva koje su dovele do povećanja transparentnosti javne uprave, o uključivanju građanskog društva u procese

- u vezi sa odlučivanjem, i isto tako o aktivnom praćenju postupaka javne nabavke i izvršenja budžeta.
- 4.1.5. Formirati tehničke *radne grupe za upravljanje rizikom* u područjima koja su osetljiva i podložna korupciji i osigurati uključenost građanskog društva kao "nadzora građana" nad njihovim radom.
 - 4.1.6. Poboljšati mehanizme konsultacija sa preduzećima kroz namenski *program približavanja privatnom sektoru*, uključujući periodične konsultativne sastanke na visokom nivou u određenim oblastima.
 - 4.1.7. Pospešivati jačanje masovnih medija na lokalnom nivou – naročito radija – kao sredstva za edukovanje građana u vezi sa njihovim pravima, kao i jednog medijskog izdanja za istraživačko novinarstvo o pitanjima korupcije. Razmisliti o stupanju u partnerski odnos sa relevantnim lokalnim udruženjima novinara u oblasti podizanja svesti o integritetu. Poboljšati protok informacija ka medijima i javnosti u vezi sa sprečavanjem korupcije i aktivnostima na suzbijanju iste.
 - 4.1.8. Poboljšati međuinstitucionalnu saradnju u borbi protiv korupcije; kroz kontakte sa drugim opština. Razmisliti o uspostavljanju *mreže integriteta u sektoru lokalne uprave* radi potpomaganja razmene informacija i iskustva i razvijanja kolektive posvećenosti.
 - 4.1.9. Promovisati izradu osnovnog programa građanskog vaspitanja u školama radi formiranja odgovornih građana.

4.2. Promovisati transparentnost kao suštinsku za poboljšanje odgovornosti i eksternog nadzora Opštine

Obrazloženje: Transparentnost i angažovanje zainteresovane strane može da pospeši: bolje strateške rezultate uz niže troškove; bolje poštovanje donetih odluka, zajedničku odgovornost za pružanje usluga, kao i 'svučasništvo' u poboljšanju integriteta. Puna transparentnost propisa, odluka i rezultata sprovođenja, pokazatelja učinka i statistike, biće najvažnija da bi se lokalna zajednica uverila kolika su nastojanja Opštine u borbi protiv korupcije.

- 4.2.1. Shodno relevantnim propisima, osigurati da građani i preduzeća dobiju *dovoljno tačnih, usklađenih, dostupnih i korisnicima prilagođenih informacija* koje im omogućavaju da ispune svoje obaveze. U tu svrhu, primeniti proaktivni pristup informisanja građana korišćenjem raznovrsnih kanala: odnosno pamfleta, uputstava/pomagača na veb sajtu, itd. Čuvati i redovno ažurirati javno dostupne dokumente u kojima se navode očekivani standardi učinka; osigurati da relevantni propisi budu prikazani u formi koja je prilagođena korisniku i omogućiti lako i pravilno korišćenje.
- 4.2.2. Razmisliti šta se dobija uvođenjem *Portala za transparentnost* radi objedinjavanja informacija o: relevantnim zakonima i propisima; Kodeksu ponašanja; Povelji o uslugama građanima; godišnjim izveštajima o upravljanju; izvršenju budžeta; izveštajima o eksternoj reviziji; nabavci; zapošljavanju i upražnjenim radnim mestima; administrativnim ugovorima;

služenim putovanjima i dnevnicama; stalno otvorene telefonske linije za borbu protiv korupcije.

- 4.2.3. Davanje građanima *blagovremenih informacija putem interneta, o aktivnostima i odlukama Skupštine Opštine i njenih administrativnih tela*, kao i o budžetima i programskim rezultatima. Objavlјivanje 'lako razumljivih budžetskih izveštaja' u kojima se daje jednostavan pregled finansijskog poslovanja, uključujući ugovore za javne nabavke i prijave imovine opštinskih zvaničnika.
- 4.2.4. Pratiti sprovođenje utvrđenih mehanizama za podnošenje uputa i žalbi građana (tj. stalno otvorena telefonska linija za borbu protiv korupcije); osigurati da podaci i tendencije budu analizirani i saopšteni najvišem rukovodstvu. Osigurati da građani budu informisani o pratećim merama koje se preduzimaju.
- 4.2.5. Ukoliko je potrebno, organizovati obuku iz poznavanja informacione tehnologije radi očuvanja korisniku prilagođene transparentnosti na internetu.
- 4.2.6. Obezbediti odgovarajuće stručno praćenje sprovođenja *Zakona o slobodnom pristupu informacijama* od strane Opštine.

AKCIJONI PLAN				
Aktivnost/Mere	Nadležno telo	Strateški ciljevi		
		Koordinaciono telo/ partnerske zainteresovane strane	Rok za realizaciju	Pokazatelji uspeha
Aktivnosti/mere za potporu u ostvarivanju ciljeva	Kosovska agencija za borbu protiv korupcije nadležna za sprovođenje određenih mera	Tela za koordinisanje sprovođenja i partnerske institucije/org anizacije	Vreme predviđeno za završetak sprovođenja određene aktivnosti	Pokazatelji koji služe za potvrdu sprovođenja aktivnosti
				Prikazuju budžetska sredstva potrebna za sprovođenje relevantne aktivnosti iz budžeta Kosova ili od različitih donatora

STRATEŠKI CIJ 1

Povećana efikasnost, efektivnost i transparentnost celokupnog opštinskog sistema upravljanja kroz integriranje upravljanja rizikom integriteta kao ključnog elementa nadležnosti upravljanja radi upravljanja radničkom integritetom i rizicima korupcije

Aktivnost/Mere	Nadležno telo	Koordinaciono telo/ partnerске zainteresovane strane	Rok za realizaciju	Pokazatelji uspeha	Finansijski troškovi i izvor finansiranja

STRATEŠKI CILJ 2 <i>Povećana efektivnost, efikasnost, kvalitet i transparentnost opštinskih aktivnosti kroz optimizovanu kontrolu integriteta na operativnom nivou</i>				
Aktivnost/Mere	Nadležno telo	Koordinaciono telo/ partnerске zainteresovane strane	Rok za realizaciju	Pokazatelji uspeha

STRATEŠKI CILJ 3					
<i>Poboljšan okvir ljudskih resursa radi vođenja i potpomaganja reformi integriteta, upravljanja sistemom integriteta i sprovođenja ciljeva/mera integriteta kroz značajno poboljšanje aspekata integriteta funkcije upravljanja ljudskim resursima i razvoja ljudskih resursa</i>					
Aktivnost	Nadležna institucija	Koordinaciona institucija	Rok za realizaciju	Pokazatelji uspeha	Finansijski troškovi i izvor finansiranja

STRATEŠKI CILJ 4				
<i>Omogućavanje eksternom okruženju da promoviše modernizaciju i podupire kolektivnu posvećenost integritetu kroz poboljšanu koordinaciju sa zainteresovanim stranama u javnom, privatnom i sektoru NVO, zbijanja u vezi informisanosti i komunikacije, bolju transparentnost i angažovanje građana i širenje dobre prakse</i>				
Aktivnost	Nadležna institucija	Koordinaciona institucija	Rok za realizaciju	Pokazatelji uspeha

